

'Een goede band en geen verveling'

Don-Boscosholen counteren pesten met speelplaatsanimatie tijdens de middagpauze

- ▶ Tijdens de speeltijd zijn er diverse activiteiten op de speelplaats
- ▶ Ouderejaarsleerlingen en leerkrachten zetten zich in als begeleider
- ▶ Zo willen ze probleemgedrag zoals pesten op school voorkomen

Nicole LEHOUCQ

Tien over twaalf 's middags, een zonnige winterdag in het Don-Boscocollege in het Limburgse Hechtel. Uit luidsprekers klinkt muziek. Leerlingen stromen de refter uit. Al snel vormen zich op de speelplaats vier groepen eerstejaars die zich opmaken voor een aantikspel, een variant op slagbal. Vrijwilligers uit de hogere klassen, moni's genoemd, begeleiden hen.

Voor de eerstejaars is dit spelmoment elke middagpauze verplicht. „Het is goed dat ze bezig zijn”, zegt turnleerkracht Hanne Kerkhofs beslist. „Weet u, als leerlingen zich vervelen, gaan ze ook vervelend doen.” Bij slecht weer worden in de refter gezelschapsspellen bovengedaald en elke donderdag wordt er gedanst. De groepsindeling verschilt telkens, zodat de eerstejaars ook leerlingen leren kennen die niet bij hen in de klas zitten. Dat vindt Jusup Zaitov uit 1B alvast prima. Als het leuk is, mag de middagpauze voor hem best wat langer duren.

Spelen bedenken en voorbereiden, groepsindelingen maken – van de ouderejaars die zich engageren als moni vergt het zo'n drie uur wekelijkse vergadertijd. Met zeventig zijn ze en Laurens

De Weerd uit het vijfde jaar Latijn-wiskunde is een van hen. Hij ziet met plezier hoe de jongeren zich vermaken. „Er wordt veel gelachen, ook onder de moni's”, zegt hij. „En we staan dicht bij de leerkrachten.”

Dat bevestigt hoofdmoni Michiel Schouteden uit het zesde jaar moderne talen-wetenschappen, die van Hanne Kerkhofs zonet nog een *high five* kreeg. „Je ziet die *gasten* gewoon graag”, zegt deze leerkracht, die samen met twee collega's de begeleiding van de speelplaatsanimatie op zich neemt. Een van hen, Lesley Camps, was hier zelf leerlinge en moni. Net als de leerlingen engageren zij zich vrijwillig. „De voldoening en de onderlinge vriendschap motiveert ons”, klinkt het.

Op de speelplaats houdt salesiaan Dieter Verpoest toezicht. Spontaan knoopt hij een gesprek aan met de jongeren. „Assistentie noemen we dat, vanuit het preventieve opvoedingsproject van Don Bosco”, zegt hij. Pa-

„Wie zich engageert als moni ontplooit zichzelf en leert verantwoordelijkheid op te nemen”

ter Verpoest merkt dat wie zich als moni engageert, zelf opener wordt en verantwoordelijkheid leert opnemen. Dat mondt dan vaak uit in een engagement in de speelpleinwerking van Don Bosco. „Velen volgen er een cursus. Wie hier moni is, kiest later ook vaak voor een baan in de sociale sector”, weet Verpoest.

Deze school heeft 25 jaar ervaring met speelpleinanimatie en

biedt over de middag ontspanning en sport aan, geen studie. „Elke Don-Boscoshool vult speelpleinanimatie op haar eigen manier in, bijvoorbeeld met huiswerkbegeleiding of klascompetities”, zegt Dorien Dreesen, stafmedewerker activiteiten bij de Jeugdendienst Don Bosco. Ze vertelt over een school in Hoboken, waar de werking een tijdlang stil lag bij gebrek aan leerkrachten-begeleiders. „Sinds de werking vorig jaar er opnieuw startte, moeten leerkrachten veel minder tussenkomen bij ruzies. Hebben leerlingen een goede band met de leerkrachten, dan zijn ze minder geneigd kattenkwaad uit te halen.”

Speelplaatsanimatie kan een hulp zijn om probleemgedrag zoals spijbelen of pesten te voorkomen. „Pestgedrag probeer je eerst zelf op te lossen. Lukt dat niet, dan haal je de leerkracht erbij”, zegt hoofdmoni Schouteden. Toch zien beide moni's niet veel pestgedrag in Hechtel, al be-seffen leerkrachten dat het gebeurt, vaak in het geniep.

Dat pesten op Vlaamse scholen een realiteit is, bleek onlangs nog uit een onderzoek van *Klasse*, het maandblad voor onderwijs in Vlaanderen, dat 1.200 leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar aan het woord liet. De helft van de tieners gaf daarin aan gepest te worden, een op de zeven bleek zowel pester als slachtoffer. Van de school vragen ze duidelijke regels en afspraken die iedereen kent en naleeft. De Vlaamse Week tegen Pesten, van 21 februari tot 2 maart, plaatst die problematiek dit jaar al voor de negende keer in de kijker.

Meer info over de animatie vindt u op www.speelplaatsanimatie.be.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Rusthuis voor veel bejaarden een schrikbeeld

„ In Nederland stapte een bejaard echtpaar uit het leven omdat het onder geen beding naar een verzorgingstehuis wilde. Het vooruitzicht alleen al daar naartoe te moeten, vonden man (86) en vrouw (84) een gruwel en dus kozen ze voor een ander scenario. Ze bestelden zelf de medicijnen, stelden de nodige verklaringen op en namen afscheid van kinderen, familie en vrienden. „Wij verlaten tevreden dit aardse bestaan, het is onze tijd, wij gaan”, stond er op het overlijdensbericht.

Dat ook bij ons veel bejaarden het niet zien zitten om hun laatste levensjaren in een verzorgingstehuis door te brengen, is genoegzaam bekend. Onderzoek van Anja Declercq, het hoofd van de afdeling Ouderenzorg aan de KU Leuven, leert dat slechts een op de twee senioren naar het rusthuis wil. Declercq ondervroeg vierhonderd bejaarden, hun gemiddelde leeftijd was 82. Allen waren hulpbehoevend. Dertig procent liet resoluut weten niet naar een rusthuis te willen, zeventien procent twijfelde. „Het afhankelijk worden schrikt af, zeker in een maatschappij waarin autonomie net heel belangrijk is”, vertelde Declercq in *De Morgen*. „Niemand verliest graag de controle over zijn leven. Om nog maar te zwijgen van het gebrek aan privacy en het afscheid van de plaats waar je een groot deel van je leven hebt doorgebracht.”

De diepgewortelde angst van bejaarden voor het rusthuis heeft deels nog te maken met oude vooroordelen. Decennia geleden waren rusthuizen plekken voor ouderen van dagen die er door de familie naartoe waren gestuurd. De bewoners hadden er geen vrijheid en geen inspraak. De enige verstrooiing die de eenzaamheid doorbrak, was het sporadische bezoek van kinderen en kleinkinderen. Kortom, het was een trieste plek, de laatste halte voor het overlijden. Inmiddels is de levenskwaliteit in de hedendaagse woonzorgcentra onmiskenbaar verbeterd. Zowel sociaal als medisch worden heel wat inspanningen geleverd. Vaak getuigt het personeel over ouderen die weer openbloeien door de ontspanningsactiviteiten en de ontmoetingen met hun medebewoners. Dat neemt niet weg dat de bejaarden nog wel eens klachten hebben. Over betutteling bijvoorbeeld, maar ook over gebrek aan respect en soms over agressie.

Het besef van anderen afhankelijk te worden, is misschien wel het meest doorslaggevende argument waarom zo velen opzien tegen een verhuizing naar een woonzorgcentrum. Ze weten maar al te goed dat ze moeten weggaan omdat ze het thuis niet meer alleen kunnen redden en dat wordt als een groot verlies ervaren. Temeer omdat bejaarden in dergelijke hulpbehoevende situaties beseffen dat ze veel moeten achterlaten: materiële zaken, maar vooral ook emotionele herinneringen aan elk voorwerp en elke plek in hun vertrouwde omgeving. Voor velen is de overgang naar een woonzorgcentrum dan ook een hartverscheurende ervaring. Ze voelen dat de laatste fase is aangebroken, en die is er vaak een van afhankelijkheid, eenzaamheid en stil verdriet.

De humaniteit van een samenleving wordt mee bepaald door de manier waarop ze met haar ouderen omgaat. Nog te vaak worden bejaarden benaderd met een mengeling van passiviteit en afstandelijkheid. Nochtans kan de toenemende vergrijzing nooit als een maatschappelijke last worden aangezien. Integendeel, dat we langer leven, is een evolutie die ons vreugdevol moet stemmen. Uiteraard schept dat verplichtingen, waardoor de rol van de gemeenschap almaar groter zal worden. In samenspraak met de kinderen en de familie moeten ook huisartsen, specialisten en maatschappelijke werkers meer aandacht besteden aan de thuissituatie van bejaarden. Als een verhuizing naar een woonzorgcentrum wenselijk wordt geacht, moet die beter worden begeleid en omkaderd. Ook vrijwilligers kunnen daarbij een positieve rol spelen. Hun spontane zorg en warme menselijkheid zijn van goudwaarde. Dat kapitaal van menselijkheid kan niet voldoende ten nutte worden gemaakt.„

Wie zich als moni inzet, beleeft zelf plezier aan de speelplaatsanimatie. © Hanne Kerkhofs